

qui eripuit ex ore tuo infantem in iudicio, feci cultorem altarium idolorum in senectute sua. ¹⁸ M. Samuel sprexit te in auro, o diabole, ego autem vici hunc victorem, qui vicerat corruptionem. ¹⁹ D. Samson contempsit te, o Mors, in catulo leonis, ego autem per Delilam, vas debile, in mola subjugavi eum. ²⁰ M. Josias jam a pueritia sua contempsit te, Male; me autem ne in senectute quidem sua superare potuit. ²¹ D. Ezechias superavit te, Mors, cum terminum vitae suae vinceret; ego autem incitavi eum, ut praeteriret miraculum et monstraret thesauros suos. ²² M. Joannes vicit te, Male, expiando et baptizando, ego autem exstinxī hanc lucernam, quae te detexerat. ²³ D. Simon vicit te, quia vivificavit illam beatam. Vicit te per mulierem, sed et ego per mulierem vici eum et adduxi ad negationem. ²⁴ Apostoli et prophetae uno ore maledixerunt tibi, o Mors: Ubi est victoria Mortis et aculeus Hadae? ²⁵ Dominum tuum in hade inclusisti, serve maledicte; te oderunt Deus et homines, sile! ²⁶ M. Ipsa voluntas vivificatoris omnium inclusit eum in hade; tu autem ad hoc commovisti eum, quia Adamum ad peccatum pellexisti. ²⁷ O collega Nabalis, qui in deserto conviciatus est dominum suum, maledictum sit os tuum, quod dixit: procumbe, adora me!

LIV. Tertium carmen ejusdem modi.

¹ Libertas, audi disputationem duorum servorum, quomodo ab alterutro arguuntur, quod debiles sint! (Responsorium: Gloria sit tibi, quia per humiliationem tuam exaltatus est Adam, et per mortem tuam resuscitatus est et rediit in Eden!) ² Si ergo Malus vincet te, magna tibi erit ignominia: Mors enim, collega ejus, ar-

¹⁸ Vox *debilis* syriace est ܕܠܝܠܐ (delila) unde lusus verborum oritur, qui latine exprimi nequit.

LIV. Poeta observat primum, Mortem et Diabolum se invicem tamquam impotentes perstringere, ergo liberum hominis arbitrium omni excusatione carere, si ab iis vincatur aut seducatur. Tum rursus subjungit disputationem inter Mortem et Diabolum, in qua Diabolus quidem se fortiorem esse probat, cum ipse etiam mortis verus auctor sit, sed simul etiam prodit, se in malitia tantum excellere et omnia mala ad ipsum referenda esse.

guit eum, quod debilis sit. ³ Rursus etiam, si Mors te debilem reddit, erit tibi contumelia; diabolus enim, collega ejus, contempsit eam, quia tamquam umbra esset. ⁴ Disputatio eorum est tibi speculum, in quo videas, utrumque quasi paleam esse in afflatu tuo. ⁵ Etiam prophetae et apostoli docent te in promissionibus suis, utrumque sicut flores marcescere in ortu tuo. — ⁶ Diabolus: Te, o Mors, oderunt vivi et mortui, quia omnes conjunctiones solvis et destruis. ⁷ Mors: Mors aperta non occidit, o diabole; tua mors secreta homines occidit. ⁸ D. Non exosum est nomen meum, sicut tuum; ipse enim angelus in via comparavit se ipsum cum Satana coram Balaam. ⁹ M. Quam aptum est hoc nomen tuum, o Satana; quia ipse a via deflexisti et deflectere fecisti Adamum imperitum. ¹⁰ D. Noli evagari, sicut idiotae, et rem tuam perdere, sed disputa, Mors, si responsiones proferre potes. ¹¹ M. Scio te astutum esse, Satana, ita ut ex pulvere laqueum parare possis. ¹² D. Jam finita est disputatio tua, o Mors! is enim, qui vincitur, conviciari incipit, quando verba ejus deficiunt et finita sunt. ¹³ M. Apud omnes victor sum, et per te vincor. Tamen Adam persuadeat tibi, quod ego eum vicerim, o diabole! ¹⁴ D. Ego vinxi Adamum eumque tibi objeci; gigantem adiisti et de eo triumphasti, postquam per meas astutias vinctus est. ¹⁵ M. Ego novo modo coronavi me coronâ in mundo; Adamum enim, caput gigantum, inclusi in hade. ¹⁶ D. Ego per mortem secretam interfeci Adamum, cum peccaret; tu, o Mors, mortuum tantum interfecisti, qui jam antea a me interfectus erat. ¹⁷ M. Cum cuperes vincere, o Male, te ipsum tantum odiosum reddidisti; significasti enim, te ipsum et Mortem et Diabolum esse, et hoc tibi adhuc parvum videtur. ¹⁸ D. Conticuisti ergo, o Mors, tamquam debilis, quia nec verbis nec operibus mihi resistere potuisti. ¹⁹ M. Malignitate tantum, o Male, superas me, si sapis; corona tua omnino ignominiosa est, si intelligis. ²⁰ Ego vincor, sed tu malediceris; malo equidem idiota esse, quam nebulo. ²¹ Laudetur Justus, qui

³ Eandem derivationem vocis Satanae a radice שָׂטָן S. Ephraem profert etiam ed. rom. II. 498 d.

divisit eos, qui tam concordēs fuerant; laudetur Bonus, qui nos concordēs facit antea divisos! ²² Vincam Mālum cum venia tua, o miserator omnium; et vincam Mortem per resurrectionem tuam, o vivificator omnium!

LV. Quartum carmen ejusdem modi.

¹ Ecce Malus Morti conviciatur et rursus ab eo convicia audit; ex ipsis et in ipsis expostulationes audiuntur. (Responsorium: Gloria sit tibi, o fili Domini omnium, qui pro omnibus mortuus es et resuscitatus, ut omnes vivifices in die adventus tui!) ² Diabolus: Jonas, qui te vicit et ex hade rediit, mihi advocatus factus est, cum quaereret, cur peccatores in vita remanerent. ³ Mors: Ne calumnieris filium Amathi, o Male! Ideo enim faciem iratam monstravit, ut illi eo magis Deum laudarent. ⁴ D. Valde debilis est tota persuasio tua, o Mors tyrannica; nihil enim mihi placet ex omnibus, quae dixisti. ⁵ M. Quonam scilicet tempore unquam placuit tibi vox veritatis? Fovea est inter te et veritatem, o mendax! ⁶ Justus fui ab initio dierum mearum, nec poenitentia indigeo; ego tibi homines eripio. ⁷ D. Gaude de poenitentia tua, o Mors; pulchre advenisti. Ecce etiam Saul est inter prophetas, ignominia magna. ⁸ Si tu, o Mors, justificari poteris, tum ego nec de mea ipsius poenitentia desperare debeo. ⁹ M. Idolum coram Domino nunquam feci, o tu, qui oderis dominum tuum; tu autem per idola mortua vivos interficis. ¹⁰ D. Scio, o Mors, te meum et me tuum dimidium esse; dimidium meum poenitentiam agit; si autem hoc facit, ego obstupesco. ¹¹ M. Ego socius tuus in portione tantum sum, in peccato non item; ego accipio occisos, tu occisores, quos ad peccatum induxisti. ¹² D. Calliditas mea paene de se ipsa flere cogitur, quando tecum disputo; astutiae meae in me contristantur, quando ad te venio. ¹³ M. Ha-

LV. Mors conjunctionem suam cum diabolo solvere et se justificare studet. Diabolus respondet, eam non minus ream culpae esse, quam se ipsum, et tandem eam orat, ne tempus frustra per disputationes perdat, sed ut una cum ipso omnes vires in opus suum intendant.